

Universitätsbibliothek Paderborn

Exemplorum Libri Tres

Liber Secundus, Siue Exempla, In Septem Capitalium Vitiarum
Detestationem, Per Quadragesimam, Anno M. DC. XLVI. narrata

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1650

§. 11. Eiusdem mors, & exemplum vincendi tentationes carnis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48186](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48186)

aut non petunt à Confessario maiorem, cum à Confessario iniuncta maioris sit meriti, tum ex obedientia, tum ob vim, quæ illi ex Sacramento & meritis Christi accedit. Accedit quoque; ieiunio & abstinentiæ quadragesimali non tantum temperantiæ, sed etiam obedientiæ meritum. Ideo enim lex statuitur, ut pareamus, ideo prohibetur cibus, ut restringatur appetitus. Quia, ut S. Gregorius ait: *Non eibus, sed appetitus in vitio est: unde & lautiores cibos plerumque sine culpa sumimus, & abiectiores, non sine reatu conscientie degustamus.* Et, ut S. Bernardus ait: *Melius est exiguo sanguine ad usum vesci, quam ventoso legumine usque, ad ructum exaturari; præcipue cum & Esau non de carne, sed de lente sit reprehensus; & de ligno Adam, non de carne damnatus: & Ionathas de gustu mellis, non carnis, morti adiudicatus. E contra vero Elias innoxie carnem comedit, Abraham Angelos gratissimè carnibus pavit, & de ipsis sua fieri sacrificia Deus præcepit.* Atque inibi idem S. Pater ait: *Paulus Timotheo Modicè vino utendum consuluit: & Dominus ipse bibit, ita ut vini potator appellatus sit, Apostolis quoque bibendum dedit. Insuper ex eo Sacramentum sui sanguinis edidit.* Non ergo creatura contemnitur, quando certo cibo potuue abstinetur, quibus usus sanctissimos viros constat; sed vel obedientia attenditur, vel in gluuies stringitur, vel peccatum expiatur. Et sanè, si contraria contrarijs sunt curanda, rectissimè gulam inedia, & sobrietas corrigit ebrietatem. Quamobrem & Ægyptiaca Maria meminens se saturitati lasciuiam iunxisse, ieiunijs & abstinentia: vtrumque vitium castigauit. At tu fortasse, qui hæc audis, non putas tua peccata, peccatis huius mulieris paria esse? Fortasse sunt etiam maiora. Sed esto sint minora. Qui animam suam æstimant, etiam ob parua delicta magnas pœnitentias subierunt. Victorinus, ob vnum concupiscentiæ motum admissum, à diabolo deceptus, per tres annos, fissa arbore manus strinxit. Arbore crucis, & continuæ pœnitentiæ nos astringamus, tunc merebimur morte beatâ Mariæ Ægyptiacæ obire.

Ad quam, ut, cum S. Eucharistia, post annum, dicto die, rediret Zosimas, morbo, ex illius prædictione, detentus est, ne ante tempus è cœnobio, cum ceteris, exiret. Exiens autem, destinato die, vidit illam, signo crucis facto, siccis vestigijs, per Iordanem, ad se venire; sumtaque sacra communione, iterum prodigiôsè calcatis

S. Greg. l. 30.
Moral.

S. Bernard. in
Apolog.

Sur. 5. Iunij.

XI.
MARIÆ
ÆGYPTIACÆ
MORS, ET EX-
EMPLVM VIN-
CENDI TEN-
TATIONES
CARNIS.

Q

calcatis aquis redire. Quam anno sequente, eodem rebitans defunctam inuenit, ascriptâ in pulueribus epigraphe, qua eam iubebatur sepelire. Et sepeliuit, sed, leone terram duritia senis vires superantem effodiente. Ita Deus sanctis Angelis quoque, in manus tradit mortuos, qui in Domino moriuntur; sicut Zosimæ tradidit Mariam pœnitentem: quæ tametsi alia mira multa fecit, illud tamen inter maxima debet non illius, sed aliorum mira numerari, quòd plures habeat luxuriæ suæ, quàm pœnitentiæ imitatrices ac imitatores. Si sapitis, ô peccatores, & peccatrices, Dei (etiam meretrices, & adulteras, & fornicarios ad gratiam recipientis) bonitatem ne contemnite, ne quod deterius est, sed *meliora charismata emulamini.*

Cælius lib. 9.
cap. 26.

T. Lucetius poëta Physicus sumto amatorio poculo in furiâ lapsus est, qua impellente, mortem sibi consciuit. Furunt profectò multi, ad eundem modum, qui, cum per pœnitentiam viuere possent, mortem sibi ipsis procurant sempiternam; qui furor est omnium insanissimus. Furunt enim amore feminarum, & odio sui. Quem Cypridis amorem pabuli subductione, jeunijs, humi cubatione, vigilijs, fame, siti, cilicijs, flagellis, omnique corporis castigatione, quando audiunt ab alijs extinctum, non sapere eos aiunt, ipsi insipientes aliquando dicturi: *Nos insensati, vitam illorum aestimabamus insaniam.* Quin, tanquam oleum flammæ, ita vinum luxuriæ nutriendæ affundunt, Paulo clamante: *Nolite inebriari vino, in quo est luxuria.* Paruo gradu distant ebrij, & furiosi. Quod si etiam accedat libidinis flamma vino accensa, jam bis ligatâ mente ventri ac dæmoni seruiunt, instar mancipiorum. Siquidem prima, ad hanc seruitutem significandam, seruitus per vinum in mundum est inducta. Tunc enim primò seruitutis nomen legitur in diuinis litteris, cum generis humani secundus parens Noë, ad vindicandam Chami filij sui impudentiam, eius filio huiusmodi verbis maledixit: *Maledictus Chanaan seruus seruorum erit fratribus suis: Benedictus Dominus Deus Sem, sit Chanaan seruus eius. Dilatet Deus Iaphet, & habitet in tabernaculis Sem, sitq; Chanaan seruus eius.* Quod agnoscunt & SS.

Sap. 5. 4.

Eph. 5. 18.

Gen. 9. 25.

S. Ambros.
lib. de Helia
& ieiunio c. 5.

S. Aug. lib. 19.
ciuit. cap. 15.

PP. *Manebat antè, quàm vinum inueniretur, omnibus inconcussa libertas, ait S. Ambrosius, nemo sciebat à consorte natura sua obsequia seruitutis exigere; non esset hodie seruitus, si ebrietas non fuisset.* Quod &

D. Augustinus tradit, cuius hæc sunt: *Conditio seruitutis iure intelligitur*

gitur imposta peccatori: proinde nusquam scripturarum legimus seruam, antequam hoc vocabulo Noë iustus peccatum filij vindicaret: nomen itaq; istud culpa meruit, non natura. Si vini excessus in patre posteris occasionem fecit, vt seruituti addicerentur, & vel hac de causa nobis attendendum est, ne excedamus; quantò magis, si nos facit seruos peccati, mancipia diaboli, & filios gehennæ? Rectè ergo sapiunt, quibus aqua plus sapit, qui cum Maria Ægyptiaca crapulam inediâ, conuiuia ieiunij, luxuriam vitæ asperitate castigant. Desipiunt, qui cum diuite epulone induuntur purpura & bysso, & epulantur quotidie splendide; transibunt enim de bysso ad Orcum, de purpura ad flammam, de epulis ad sitim nec vnicâ guttâ aquæ refrigerandam. Quæ qui seriò expendit, nã ille pœnitentiæ opera, præ illis supplicijs censet millies eligenda, tantoque magis, si eum voluptas subuertit; quia, teste S. Hieronymo, *omne peccatum post factum pœnitentia sequitur: sola voluptas, in ipso pœnitentia tempore, præteritos stimulos patitur, vt ex hoc, quod corrigere cupimus, rursus sit materia delinquendi.* Adedò circumspectè est hoc bellum gerendum. Quare seduli animæ suæ custodes, vel primam Cupidinis cogitationem, tanquam ignem in manum incidentè excutiunt, horrentque. Nemo diu vel scintillam in vestem, aut faciem insipientem sustinet, sed illico abstergit, vel excutit; quia vel minimâ morâ nocet, vritque. Ita turpis cogitatio, si non statim eijcitur, statim incendit. Valentinianus & Valens antè, quàm imperio potirentur impij Iuliani in aula pij Christianique fratres, inelyti militiæ duces, multa constantiæ & fortitudinis exempla ediderunt, honores, patriam, vitam prius, quàm fidem relinquere parati. Horum vnus Valentinianus Iouinianæ legionis dux aliquando Iuliano Imperatori præfens, dum sacrificulus, in fauo, idolis immolaret, Iulianumq; vuidis folijs aspergeret, vbi animaduertit, vel vnicam idololatricæ aquæ guttam Imperatori destinatam sibi in vestem delapsam, vehementer iratus popam, coram Iuliano, asperis verbis accepit, atq; educto gladio particulam illam sacrilegâ guttâ contaminatam, è veste sibi excidit, atque abiecit. Ob quod factum ab Apostata in exilium missus, quasi de victoria triumphauit. Et vera sanè illa victoria fuit. Vtiam sic omnes abhorrent & excindèrent asperfas in pectus Venereas cogitationes, tantò detestabiliores, quantò plus est, mentem

Luc, 16, 19^a

S. Hieron. ad Amantium.

Socrat. lib. 4° c. 1. Niceph. lib. 11. c. 1°

mentem quàm vestem habere maculatam? Non tamen cogitationes tantùm eiusmodi sunt abscindendæ, sed ipsa etiam semina malarum cogitationum. Epulæ lautiores, & potus vini, ventrisq; saturitas seminarium sunt libidinis. Nec vestium mollities aut splendor oculos aspicientium faciunt castiores. Et tamen harum rerum maximus est tunc usus, quando diebus festiuis Deum maxime par est venerari. Ille precibus sacris, eleemosynis, operibus penitentiaë honoratur; vino, dapibus, saturitate & ebrietate Bacchus & Venus coluntur. Quod Aristippus falsè luxum suum excusans perstrinxit. *Cum enim quidam illi probro darent, Quod splendide exquisitèq; viueret Philosophus: Id, inquebat, si vitium esset, in celebritatibus Deorum, nequaquam fieret. In his enim & magnificè vestiri, & lautissimo ciborum apparatu solent uti. Porrò cum Di sint infensi vitijs, non placarentur, si irritarentur eiusmodi magnificentia, si ea cum vitio esset coniuncta. Sic ille quidem elusit conuiuium, non ostendit, quid esset optimum. Optimum est, optimum Deum, moribus optimis venerari. Qui autem dies sacros, pontificalibus epulis comestationibusque profanant, non solum duplici se modo contaminant, & bona negligendo, & mala patrando, sed etiam ostendunt, ventrem se pro suo Deo adorare, ac Veneris pupillos mancipiaque esse, quæ sine Cerere & Baccho friget, mererique morbos, quos sua intemperantia efficiunt, cum & Diogenes stomachatus sit in eos, qui pro bona valetudine Dijs munera offerrent, & in ipso sacro omnibus voluptatibus se obruentes perderent. Parum autem esset, si corpus duntaxat perderent, jam etiam animam perdunt in gehennam, æternam cum Epulone sitim passuri. *Gula Paradisum clausit, ait Innocentius, primogenituram vendidit: suspendit pistorem, decollauit Baptistam. Nabuzardan princeps cocorum templum incendit, & Ierusalem totam euertit. Baltasar manum contra se scribentem aspexit in conuiuium, & eadem nocte interfectus est à Chaldeis. Quot vel nostro tempore, audiuius inter Capitolinas dapes animam efflasse? Itaque multi etiam, in hac vita, suamet auuiditate edendi atque potandi haud ambigè grauitè puniuntur. Quod vel Socrates animaduertens, dicere solebat, eos, qui se ad continentiam ac frugalitatem exercuissent, & longè plus habere voluptatis, ac minus dolorum, quàm qui summa cura vndique pararent oblectamenta; quòd voluptates**

præter

Laërt. lib. 2.
cap. 8.

Idem lib. 6.

Innocent. de
vilit. con-
hum.

Laërt. lib. 2.
cap. 5.

præter intemperantiam, præter animi sibi malè consciij cruciatum, præter infamiam ac paupertatè, frequenter ipsi etiam corpori plus adferant molestiæ, quàm delectationis. Contra, quæ sunt optima, eadem sunt iucundissima, si quis assueuerit. Rectè igitur frugalis vita Alcinoi mensis, luxus Tantalij hortis comparatur. Vt nauæ nimitiù onerantes nauem, deinde in exhaurienda sentina laborant: ita qui corpus onerant cibus, ac deinde clysteribus inaniunt. *Talè est in ventrem cibos mittere, ait S. Chrysostr. hom. 29. in ep. ad Hebræos. quale si quisquam eos in cloacam proieceret. Magis autem non tale, sed multo peius: hic enim simum operatur, sine tua lesione, illic autem plurimos morbos, plurimasq; procreat agritudines. Quod facit fames, hoc facit & plenitudo ciborum; magis autem multò peiora. Fames quippe in paucis diebus auferit hominem, & liberat ex hac vita pœnali: excessus verò ciborum consumit & putrefacit corpus humanum, & macerat agritudine diuturna, & tunc eum morte crudeli consumit. Sicut enim, ait idem, terra, que valde humecta est, generat vermes & simos, cum compluitur, vel cum plurimum sibi humorem retinet: terra verò qua libera est ab humoribus, fructuù fecunditate decoratur, si ex abundantia non corrumpatur aquarum: ac si etiam non colatur, ultro tamen gramina subministrat: si verò colatur, fructuum fecunditate pollebit. Obsecro igitur, ne nostrum corpus vitiosum & inutile faciamus; neque ei vitia inferamus, sed fructus utiles, & arbusta fructuosa, ne ea dissoluamus per immoderationem ciborum. Immoderatio quippe pro fructibus vermes facit. Sic insita nobis cupiditas amores turpes, & voluptates turpiores generat. Numquid igitur præstat, cum Zosima, cum Maria Ægyptiaca, & cum tot millibus Sanctorum corpus ieiunijs salubriter extenuare, quàm in tot huius vitæ morbos, & vitia, & alia incommoda, & denique ad alendas sempiterni ignis flammæ, adipare? Væ tunc pinguibus, beatè macilentis.*

S. Chrysostr.
hom. 29. in
ep. ad Hebræos.

Q 3

CAPVT